

Yhteenveto lausunnoista ja kannanotoista

Ehdotus Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu

1. Tausta

Kuuleminen ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelusta sekä suunnittelun aikaisesta osallistumisesta, tiedottamisesta ja kuulemisesta järjestettiin 9.4.2018 – 9.7.2018 kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa sekä verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/vaikutavesiin > Tulvariskien hallinta > Pohjois-Pohjanmaa. Kuulemisesta ilmoitettiin kahdeksassa alueella ilmestyvässä sanomalehdessä ja aiheesta laadittiin tiedote.

Merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen ja muu tulvariskien hallinnan suunnittelu perustuvat lakiin (620/2010) ja asetukseen (659/2010) tulvariskien hallinnasta sekä lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki 200/2005). Lain mukaan tulvariskien alustava arviointi on tehtävä vuoden 2018 aikana.

2. Lausunnot ja kannanotot

Lausuntoja ja kannanottoja tuli yhteensä 13 jakautuen seuraavasti:

	lkm
Kunta	6
Viranomainen	2
Järjestö/liitto/seutukunta	3
Yritys	0
Yksityinen	2
Kaikki yhteensä	13

ELY-keskus on käsitellyt kaikki lausunnot ja kannanotot sekä tehnyt niistä alla olevan yhteenvedon ja laatinut vastineen. Lausunnot ja vastineet ovat liitteenä 1.

3. Jatkotoimenpiteet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää loppuvuodesta 2018 ELY-keskusten ehdotusten perusteella merkittävät tulvariskialueet Suomessa ja asettaa niille tulvaryhmät maakunnan liittojen ehdotusten perusteella. Merkittävälle tulvariskialueille laaditaan tulvavaara- ja tulvariskikartat vuoden 2019 loppuun mennessä sekä laaditaan suunnitelmat tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi vuoden 2021 loppuun mennessä.

Lausuntojen perusteella ei ole tarpeen muuttaa ehdotusta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi. Tulvariskien hallintasuunnitelman laadinnassa sekä ympäristöselostuksen valmistelussa otetaan tarpeen mukaan huomioon lausunnoissa esitetyt kannanotot.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

10.9.2018

Liite 1. Annetut lausunnot ja kannanotot ja ELY-keskuksen vastineet niihin

Taho	Lausunto / kannanotto	ELY-keskuksen vastine
Alavieskan kunta	Lautakunta hyväksyy Alavieskan kunnan alueella Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ehdottamat alueet merkittäviksi tulvariskialueiksi.	Merkitään tiedoksi.
Haapaveden kaupunki	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
Kainuun ELY-keskus, patoturvallisuusviranomainen	Ei huomautettavaa esityksistä merkittäviksi tulvariskialueiksi. Tulvariskien hallintasuunnitelmia laadittaessa on kuitenkin huomioitava patoturvallisuus. Patoturvallisuuslaki (494/2009) koskee kaikkia patoja mukaan lukien tulvapenkereet. Padon omistaja on velvollinen pitämään padonsa sellaisessa kunnossa, että se toimii suunnitellulla tavalla ja on turvallinen. Padon luokittelu perustuu padosta aiheutuvaan vahingonvaaraan. Patoturvallisuusviranomaisen tekee päätöksen padon luokitustarpeesta/luokasta. Pysyviä tulvapenkereitä rakennettaessa on niistä toimitettava tiedot hyvissä ajoin ennen rakentamisen aloittamista patoturvallisuusviranomaiselle lausuntoa varten.	Merkitään tiedoksi.
Kalajoen vesienhoitoryhmä	Vesienhoitoryhmä pitää perusteltuna Ylivieskan ja Alavieskan välisen alueen säilyttämistä valtakunnallisesti merkittävien tulvariskialueiden joukossa. Ryhmä olisi kaivannut hieman tarkempia perusteluja merkittävän tulvariskialueen aluerajaukseen tehdyille muutoksille. Vanhojen ja uusien tulvariskialueiden vertailu karttaesityksinä kuulemisasiakirjassa olisi helpottanut hahmottamista.	Tulva-alueen rajausta on tarkennettu lähemmäksi tulvakartoitetun tulvan peittämän alueen rajausta. Laajennetulla alueella on esiintynyt jääpatoja esim. Koskipuhdossa ja Haapavedentien tienoilla. On huomattava, että merkittävän tulvariskialueen rajausta on karkea, ja sen sisällä on myös tulvariskitöntä aluetta.
Kärsämäen kunta	Ei huomautettavaa	
Lakeuden Luonto ry	Tulvariskin arviointi Temmesjoen valuma-alueella -selostus on perusteellisesti ja hyvin laadittu. ELY-keskus mahdollistaa Temmesjoen valuma-alueen kuntien ymmärrystä tulvasuojelun tärkeydestä alueiden kokonaisvaltaisessa kehittämisessä. Selostus tuo esille asioita, joilla on merkitystä niin luonnon kuin ihmisten, teollisuuden ja talouden kannalta. Paineet jokirantarakentamiselle ovat kovat, mutta toivottavasti tulvamallinnus edistää	Merkitään tiedoksi. Kulttuuriperintökohteet on tarkistettu. Tulvariskien alustavan arvioinnin ohjeistuksen mukaisesti raportissa huomioidaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY).

10.9.2018

POPELY/2471/2017

tietoisuutta riskialueista ja ohjaa alueen kuntien kaavoitusta. Tietyt alueet on syytä jättää mahdollisimman luonnontilaisiksi tai viljely-alueiksi riittävin suojavyöhykkein. Riskialueita on muodostumassa Limingan kunnan Liminganjoen Kirkkorannan asemakaavoitetulla asuinalueella ja suunnitteluvaiheissa olevilla Temmesjokivarren kanavatyyppisellä asuinrakennussijoittelulla ja Ruotsinojan asuntoalueella. Poikkeustulvatilanteissa riskialue on muodostumassa Haaransillan kehittämisalueella. Lakeuden luonto ry toivoo, että selostus hillitsee kuntien rantarakentamista ja ennemminkin edistää toimia valuma-alueen kosteikkojen kehittämiseen ja Liminganjärven vesitalouden ennallistamiseen. Nämä edistäisivät tulvahallintaa ja kiintoaine- ja ravinnekuormituksen pienentymistä. Temmesjoen valuma-alueelle on kaavoitettu jätetoimintaa: Limingan Ekokortteli ja Tyrnävän Haurukylän kiertotalouspuisto. On riskinä, että nämä toiminnot lisää tulevaisuudessa huletulvahäiriötiloissa ympäristön kemikalisoitumista sekä Temmesjoen että Liminganlahden kuormitusta.

Kulttuuriperintö ja suojelualueet 2.3. kappaleessa sivulla 15 on mainittu kaksi kertaa Alatemmesjoen jokivarsitalot. Se on merkittävä kulttuuriperintökohde. Selostukseen voisi lisätä Haurukylän jokivarsitalot kulttuuriperintöalueena Temmesjokivarressa vesimyllysaarineen ja siltoineen.

Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomaisen	Tulvariskien hallintasuunnitelmien laadinnassa tulee ottaa huomioon, etteivät suunnitellut tulvariskien hallinnan toimenpiteet vaikuta haitallisesti vesiluontoon, heikennä merkittävästi kalalajien elinolosuhteita tai vaaranna kalakantojen elinvoimaisuutta. tulvariskien hallinnan toimenpiteet eivät saa olla riskiriidassa vesienhoidon ympäristötavoitteiden ja esimerkiksi vaelluskalojen palauttamiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.	Tulvariskien hallinnan suunnittelussa pyritään sovittamaan yhteen eri intressit, mm. vesienhoitoon liittyvät tavoitteet. Tulvariskien hallintasuunnitelmissa tarkastellaan toimenpiteiden vaikutuksia ja yhteensopivuutta vesienhoidon tavoitteiden kanssa.
Merijärven kunta	Tulvariski on Pyhäjoen alaosassa hyvin merkittävä. Merijärven kunnan alue mukaan luetuja keskustaajama on alavaa aluetta ja mahdollisen tulvan aiheuttamat tuhot olisivat	Tulvapenkereiden kunnossapito on yksi tulvariskien hallintasuunnitelmassa mainituista toimenpiteistä Pyhäjoella. Tärkeätä on selkeyttää kunnossapitoon liittyvät vastuut.

10.9.2018

	<p>Merijärvellä suuret. Sama pätee myös Pyhäjoen kunnan keskustaajamaan. Pyhäjoen alaosan esittäminen merkittäväksi tulvariskialueeksi on Merijärven kunnan mielestä perusteltua. Tulvariskien hallintasuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet tulee saada käytäntöön riskien minimoimiseksi. On kuitenkin tärkeää, että apua toimenpiteisiin saadaan myös valtion taholta, sekä suunnitteluun että mahdolliseen rakentamiseen. Etenkin tulvapenkereiden kunnossapidon kannalta apu on erityisen merkittävää. Penkereiden hallinta ja kunnossapito kuuluu pengerryshyönteille, joilla kaikilla ei riitä resursseja ja osaamista tarvittaviin toimenpiteisiin. Merijärven kunnalla ei ole mahdollisuutta osallistua laajamittaisesti tulvapenkereiden kunnostamiseen ja mahdolliseen lisärakentamiseen.</p>	<p>Patoturvallisuuslaki ja patoturvallisuusviranomaisen ohjaavat penkereiden patoturvallisuustehtäviä, ml. kunnossapito. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus edistää toimenpiteiden toteutumista yhdessä maaja metsätalousministeriön kanssa. Toimenpiteiden valtion osuuden rahoituksesta päättää ministeriö.</p>
Pohjois-Pohjanmaan liitto	<p>Ehdotuksessa esitetään Pohjois-Pohjanmaalla merkittäviksi tulvariskialueiksi Alavieskan ja Ylivieskan alueita Kalajoen vesistöalueella, Pyhäjoen alaosa Pyhäjoen vesistöalueella sekä Pudasjärven keskustaa Iijoen vesistöalueella. Ehdotus sisältää Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan ne alueet, joille vesistötulvista voi aiheutua yleiseltä kannalta katsoen vahingollisia seurauksia. Tulvariskien hallinnan edistämiseksi on tehty hyvää työtä sekä merkittävästi tulvariskialueilla, että muilla maakunnan tulvariskialueilla. Maakunnan merkittävillä sekä muilla tulvariskialueilla on laadittu kattavat tulvariskienhallintasuunnitelmat, joiden toteutusta on edistetty viranomaistyönä, riskialuekohtaisissa tulvaryhmissä sekä erillisen hankkeen avulla. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa annettiin yleismääräys tulvariskien hallinnasta sekä kuvattiin tulvariskien hallinnan tietopohjaa sekä tilannetta kaavan laatimishetkellä kaavaselostuksessa. Pohjois-Pohjanmaan liiton valtuusto hyväksyi kaavan 11.6.2018. Kaava ei ole vielä lainvoimainen. Tulvariskien hallintasuunnitelmaa laadittaessa tai päivitetäessä on hyvä arvioida toimenpiteiden resurssitarpeet, toteutettavuus ja vastuukysymykset. Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmisteluun liittyvä</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

10.9.2018

	suunnitelma sisältää tarvittavat toimenpiteet osallistumisen, tiedottamisen ja kuulemisen osalta.	
Pudasjärven kaupunki	Ei huomautettavaa	Merkitään tiedoksi.
Ylivieskan kaupunki	Teknisten palveluiden lautakunta toteaa Ylivieskan kaupungin lausuntona kannattavansa Kalajokivarren välillä Alavieska-Ylivieska nimeämistä edelleen merkittäväksi tulvariski-alueeksi. Lautakunta toteaa, että tulvariski-alueen rajausta ehdotetaan laajennettavaksi hieman. Muutos on Ylivieskan kaupungin kannalta merkittävä, mutta sen perustelut eivät käy ilmi ELY-keskuksen ehdotuksesta.	Tulva-alueen rajausta on tarkennettu lähemmäksi tulvakartoitetun tulvan peittämän alueen rajausta. Laajennetulla alueella on esiintynyt jääpatoja esim. Koskipuhdossa ja Haapavedentien tienoilla. On huomattava, että merkittävän tulvariski-alueen rajausta on karkea, ja sen sisällä on myös tulvariskitöntä aluetta.
Yksityinen taho	Kannanoton esittäjän omistamat vapaa-ajantontti ja rakennukset ovat vuosittain kevättulvauhan alaisina Pyhäjoen ranta-alueella. Tiedoksi ja toimenpiteitä varten: 1) Tärkein asia olisi, että Alasalon saaren alapäässä oleva jää sahattaisiin joka kevät joen pohjoispuolella. 2) Pyhäjoen kunnan pitäisi poistaa salon rannalla olevat tulvanestopuut, jotta jäät pääsisivät helpommin menemään merta päin. Partakosken kämpän kohdalla rantaa pitäisi siivota ja jäätä olisi sahattava. 3) Hellaakosken alin talo on ollut monesti "tipalla" kun jääpato on tullut Partakosken kohdalle.	Merkitään tiedoksi.
Yksityinen taho	Pyhäjoen vesistöalueen (54) osalta todetaan, että Haapaveden kevätalennus on aiempina vuosina poistettu, ja että jääpatotulvalla 20.4.2013 Haapakosken patoluukkujen äkillinen avaus aiheutti tulvavahinkoja Pyhäjoella. Turvevoimala oli koko talven seisauksissa, aiemmin se oli sulattanut jäätä. Mielipiteessä tuodaan myös esiin, että Haapavedellä on kaavoitettu omakotitaloja tulva-alueelle. Turvevoimalan tuomat lauhdevedet ovat saaneet tulvat unohduksiin. Onko maannousu lakannut Pohjanmaalla koska pelätään meriveden nousevan?	Pyhäjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmassa on yhdeksi toimenpiteeksi määritelty Haapaveden Haapajärven säännöstelyn kehittäminen. Vuoden 2013 jääpatotulvan takia on selvitetty, onko Haapajärven juoksutuksia mahdollista muuttaa siten, että yhtäkkisiltä virtaamamuutoksilta vältyttäisiin alavirran puolella, sekä onko tarvetta muuttaa säännöstelylupaa nykykäytännöstä. Haapajärven säännöstelyä koskeva tarkastelu on tehty v. 2017. Tarkastelun perusteella säännöstelykäytöjen muutoksella voi olla vaikutusta vedenpinnan korkeuteen ja jääpatojen liikkeisiin. Meneillään

10.9.2018

POPELY/2471/2017

olevassa jatkotyössä tarkastellaan edellytyksiä lupamuutokselle.